

GEO DAN
BIORAZNOLIKOSTI

BEZGRANIČNO BOGATSTVO ŽIVOTA

Biološka raznolikost našeg planeta ima vlastitu, neprocjenjivu vrijednost.

I osnovna je pretpostavka ljudskog opstanka. Taj su zaključak potvrdile i države svijeta potpisivanjem Konvencije o biološkoj raznolikosti (CBD), o kojoj se ovih dana ponovo pregovara u Japanu. Geu je to bila prigoda da upriliči odavanje počasti raznolikosti vrsta našeg planeta: akcijskim danima u 44 države svijeta. Pozvani znanstvenici bili su u potrazi za životinjskim i biljnim vrstama u vrlo različitim ekosustavima, od brazilske regije Cerrado do europskih gradskih parkova i područja divljine te rezervata tigrova u istočnom Sibiru ili prudova obraslih golemim školjkačama na Filipinima.

Pratili su ih mnogi veliki i mali biolozi amateri.

Akcijnski dani za očuvanje biološke raznolikosti nastali su u suradnji Geo Internacionala, Ministarstva zaštite okoliša i Ministarstva za gospodarsku suradnju i razvoj Savezne Republike Njemačke. Organizirani su pod glavnim geslom Ujedinjenih naroda za Međunarodnu godinu biološke raznolikosti 2010.: „Biološka raznolikost za razvoj“.

Cjevčicom za usisavanje kukaca u lov na pauke: tisuće ljudi putovale su svijetom u svibnju i lipnju 2010. godine poput ovih biologa u Italiji.

HRVATSKA

22. SVIBNJA ZAGREB (PARK MAKSIMIR)

„Nevjerojatno. Toliko smo puta prošli ovuda, a nikad nam nije palo na pamet kolika nas količina života okružuje“, jedna je mlada majka zamišljeno govorila svojem djetetu dok su u Maksimiru razgledavali stotine informativnih postera sudjelujući u obilježavanju Dana bioraznolikosti. U suradnji s Ministarstvom kulture, Državnim zavodom za zaštitu prirode (DZZP), Programom Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) te Javnom ustanovom „Maksimir“, hrvatsko izdanje časopisa Geo također je organiziralo akcijski dan kako bi upozorilo javnost na važnost biološke raznolikosti.

Snažno povezani sa svojim najvećim parkom Maksimirom – plućima grada, kako ga neki nazivaju – građani Zagreba odazvali su se Geovu pozivu u velikom broju – i nisu požalili. Već na ulazu u park dočekala ih je bogata ponuda edukativnih i zabavnih sadržaja. Stručnjaci su svakih 30 minuta vodili grupe građana u šetnje Maksimirom, tijekom kojih su ih upoznavali sa životinjskim i biljnim vrstama što ondje žive. Najmlađi su posjetitelji uz stručnu pratnju učili kako izraditi kućicu za šišmiše, promatrali su beskralježnjake pod lupom i sudjelovali u nagradnoj igri Uхвати biološku raznolikost.

Tijekom dana popisivale su se i pronađene vrste, što nije bilo jednostavno: u parku koji se prostire na 326 hektara živi više od 100 vrsta ptica, 30 vrsta leptira, osam vrsta gma-

zova, pet vrsta vodozemaca... Valja spomenuti i kako u Maksimiru živi više od 2000 parova ptica gnjezdarica, a samo na Trećem maksimirskom jezeru zabilježeno je više od 20.000 žaba krastača. Tijekom akcijskog dana uočeno je 50 vrsta životinja te 89 vrsta biljaka. U okviru ture Mali grabežljivci Luka Katušić, biolog iz DZZP-a, s djecom je skupljao pauke. Zahvaljujući akciji, u Maksimiru je pronađeno 12 vrsta pauka koje ondje dosad nisu zabilježene. Vodiče tura katkad bi iznenadila spremnost najmlađih posjetitelja da se približe životinjama. Šestogodišnji Toma Barišić oduševljeno je držao bjeloušku i lovio punoglavce po jezeru.

„Tko se ovdje nama hrani?“ bilo je pitanje postavljeno na ulazu u Maksimir, a odgovore je nudila Ana Klobučar, magistrica biologije zaposlena u Zavodu za javno zdravstvo. Krpelji, komarci i ostali nametnici o kojima je govorila, izazvali su veliko zanimanje posjetitelja. „Ovdje živi 27 vrsta komaraca“, rekla je Ana Klobučar, a neke je slušatelje uhvatila jeza. No nema razloga za zabrinutost: broj tih krvoloka desetkovan je mnoštvom prirodnih neprijatelja. Pet vrsta vodozemaca časti se komarcima i njihovim ličinkama, ponajprije smeđe krastače, ali i nekoliko vrsta šišmiša. I, naravno, velik dio ovdašnjih ptica, kojih ukupno ima više od sto vrsta. Akcijski dan posjetilo je oko tisuću Zagrepčana, a zabavu i učenje nije im pokvario ni kratkotrajan svibanjski pljusak.

Što sve leti, gmiže i skriva se u Maksimiru? Šestogodišnji Erik Vukašinić oduševio se golubom s „bijelom ogrlicom“ (lijevo). Biologinja Martina Temunović pokazivala je zainteresiranim posjetiteljima beskralježnjake pod lupom.

Park bogat pticama: u Maksimiru je zabilježeno 112 vrsta ptica.

Invazivna crvenouha kornjača unesena je kao kućni ljubimac iz Sjeverne Amerike.

Popodnevno sunce privuklo je bjeloušku.

Gotovo kao umjetničko djelo: stručnjaci su u dolini Liliental na Kaiserstuhlu mrežom vrebali šišmiše.

NJEMAČKA

11.-12. LIPNJA FREIBURG (KAISERSTUHL, FELDBERG, RHEINAUEN I MOOSWALD)

Dani biološke raznolikosti u Njemačkoj imaju tradiciju: Geo ih ondje organizira već 12 godina. A u međuvremenu je od „Geova dana raznolikosti vrsta“ nastao događaj koji se obilježava širom zemlje i na kojem je 2010. godine sudjelovalo oko 30.000 ljudi u 480 samostalnih akcija. Svake godine redakcija podrži jednu – ovaj put akciju organiziranu na krajnjem jugozapadu Njemačke u suradnji s ekološkom postajom u Freiburgu pod ge-

slo: „Vrijednost prirode – zašto se raznolikost isplati“. Potraga za vrstama odvijala se na četirima vrlo različitim mjestima: na osunčanome planinskom masivu Kaiserstuhlu, na gotovo 1500 metara visokom Feldbergu te na naplavnim nizinama gornjeg toka Rajne i u mješovitom šumi na području grada Freiburga. Ondje je 120 znanstvenika uspjelo potvrditi više od 2000 vrsta, među kojima i biološke dragocjenosti poput res-

stog šišmiša (*Myotis nattereri*), koji je u Njemačkoj iznimno rijedak, zatim jako ugrožene i širom Europe zaštićene žabe žutog mukača (*Bombina variegata*) ili guštera zapadnoeuropskog zelembača (*Lacerta bilineata*). Vrhunac je bio pronalazak kukca koji je u Njemačkoj posljednji put opažen prije 43 godine – na istom mjestu na Kaiserstuhlu. Sada je jasno da cvrčak vrste *Cixidia pilatos* još nije zauvijek nestao iz Njemačke.

ITALIJA

22.-23. SVIBNJA NACIONALNI PARK D'ABRUZZO, NACIONALNI PARK FORESTE CASENTINESI, PARK PRIRODE DELLE ALPI MARITTIME

Vratili su se vukovi. Ti grabežljivci, čiji je broj početkom 70-ih prošlog stoljeća u Italiji bio sveden na manje od 100 jedinki, udeseterostručili su svoj broj i ponovo osvojili Apenine. Taj planinski masiv dug oko 1500 kilometara tvori jedinstven europski zeleni koridor. Osim vuka, na ponovno naseljavanje tog planinskog lanca spremaju se i divlja mačka, ris i sova ušara. Nacionalni park Foreste Casentinesi na granici dviju regija, Toskane i Emilije Romagne, pravi je rezervat izvornosti. Na akcijski dan tu je bilo doista živahno: desetak stručnjaka i sto odraslih laika i djece okupilo se na „stazi vukova“. Ona se proteže u još dva gorska područja u Apeninima: Nacionalni park Abruzzi i Park prirode delle Alpi Marittime sjeverozapadno od Torina. Pozivu talijanskog Gea i tu su se odazvali deseci stručnjaka i u oba parka po stotinjak posjetitelja. Ta trostruka inventura urodila je pronalaženjem mnogih planinskih vrsta, među kojima je i tamni smeđi debeloglavac u Abruzziju.

Kukac vrste *Liparus glabrirostris* voli planine.

Ljepota biljke ispred pustog prostranstva: znanstvenik fotografira mopsku aloju (*Aloe littoralis*) na Brandbergu.

NAMIBIJA

7.-9. SVIBNJA MASIV BRANDBERG

Bili su među prvima na svijetu. I ciljali su visoko: namibijski tim za obilježavanje bioraznolikosti započeo je akcijski dan već 7. svibnja, usponom na Königstein, najviši vrh u zemlji. Ta se zaobljena kupola uzdiže 2573 metra iznad pustinje Namib. I upravo se onamo uspeo šestoročlani tim kako bi razvio zastavu s natpisom „Bioraznolikost 2010. godine“. Za to su vrijeme u podnožju biolozi kroz pustinjsku visoravan proveli šest skupina s više od 100 sudionika – među kojima je bila i Netumbo Nandi-Ndaitwah, ministrica za okoliš i turizam. Istraživačke su skupine pronašle neočekivano mnogo vrsta trava. Rijetkoga angolskog pitona (*Python anchietae*). Tragove leoparda (*Panthera pardus*) i ugroženoga crnog nosoroga (*Diceros bicornis*). Krdo poskočljivih antilopa (*Antidorcas marsupialis*). Osim toga zebre i još antilopa – ali na stijenama koje su ukrasili lovci iz kamenog doba, o čijem je suživotu s prirodom pisao stručnjak za ranu povijest Tilman Lenssen-Erz. Kako je danas moguće ujediniti zaštitu prirode i razvoj, pokazalo se u turističkim naseljima na Brandbergu. U tim se kompleksima nude ekofsafariji i umjetnički predmeti od prirodnih materijala koje proizvodi lokalno stanovništvo. Akcijski je dan imao odjeka i u glavnom gradu Windhoeku: održano je izvanredno zasjedanje Parlamenta na temu biološke raznolikosti. I jedna konferencija na kojoj su znanstvenici s ministricom raspravljali o bogatstvu vrsta na Brandbergu.

Kako bijela roda (*Ciconia ciconia*) pomaže ženi iz naroda Masai? Ona zimi iz Europe dolijeće na planinu Suswa i jede štetočine na poljima.

KENIJA

15. SVIBNJA PLANINA SUSWA I JEZERO NAIVASHA
22. SVIBNJA NAIROBI

Svečanost Ujedinjenih naroda u povodu obilježavanja Međunarodnog dana biološke raznolikosti (22. svibnja) upriličena je u kenijaskome glavnom gradu Nairobiju. Nazočio je, među ostalima, i Ahmed Djoghlaif, izvršni tajnik Konvencije o biološkoj raznolikosti. Program je uključivao i sajam novih ideja o tome kako se okoristiti biološkom raznovrsnošću: u proizvodnji svile, vune ili proizvoda od bambusa, u ekološkom turizmu. U sirotinjskoj četvrti Huruma međunarodni su gosti imali prigodu vidjeti kako ljudi žive od šume: u njoj nalaze vodu, zemlju za uzgajivače cvijeća, skupljaju med i drugu hranu, ljekovito bilje i sjeme za rasadnik drveća. I Masaiji žive s prirodom – što je bila tema skupa na planini Suswa. Na trećoj akciji na jezeru Naivasha okupilo se 400 ljudi. Tu su studenti dokazali postojanje presjeka afričke faune – od vodenkonja (*Hippopotamus amphibius*) sve do zooplanktona.

NIKARAGVA

22. SVIBNJA NACIONALNI PARK
VULKAN MASAYA

Napetost među studentima raste: pješaćeci kroz planinsku šumu na obroncima vulkana, došli su do mjesta na kojem je Octavio Saldaña prošle noći postavio zamke za kojote. No uspostavilo se da u kutijama sjedi „samo“ oposum (*Didelphis marsupialis*). Akcijski dan u najvećem nacionalnom parku u Nikaragvi, koji je održan uz podršku nikaragvanske organizacije za bioraznolikost ReniBio, urodio je drugim plodovima: jednom meksičkom podzemnom zmijom (*Loxocemus bicolor*) i dlakavonogim vampirom (*Diphylla ecaudata*), vrstom šišmiša. Obje su vrste tu primijećene prvi put.

Jedriličar u noći: šišmiš vrste *Carollia perspicillata*.

BUGARSKA

1. SVIBNJA MOČVARA DRAGOMAN; **22. SVIBNJA** SOFIJA (JUŽNI PARK)

Pet djevojčica iz Doma za nezbrinutu djecu „Sveti Konstantin“ nikad prije nije vidjelo dalekozor. Ali su ubrzo jedna po jedna u rukama držale dalekozor ornitologa Borisa Nikolova, gledale kroza nj – i bile oduševljene što iz neposredne blizine vide ženku divlje patke (*Anas platyrhynchos*). Nove spoznaje prenosio je i Ivailo Dedov, malakolog iz Središnjeg laboratorija za opću ekologiju, držeći u ruci posudu punu puževa smeđih hrapavaca (*Helix aspersa*). Sluz koju proizvode ti mekušci koristi se kao ekstrakt u kozmetičkoj industriji, što pak ugrožava te životinje. Na obali jezera u gradskom parku učenici, obitelji i znanstvenici imali su priliku upoznati urbanu bioraznolikost. Bio je to drugi akcijski dan u Bugarskoj. Prvi se održao u močvari Dragoman u zapadnoj Bugarskoj, gdje je pronađeno mnogo vrsta. No i Južni park u Sofiji bogat je vrstama: tu je primjerice 65 vrsta ptica – od toga 29 zaštićenih i dvije s bugarske Crvene liste. Začudna je količina pronađenih mrava: 16 vrsta! Dvije su iznenadile čak i stručnjakinju Veru Antonovu: veliki šumski mrav (*Formica pratensis*), vrsta s Crvene liste, i mrav vrste *Formica sanguinea*, koji je po svojoj prirodi robovlasnik. Napada gnijezda drugih vrsta mrava, krade im ličinke i odvodi ih u svoju nastambu. Tu se oteći mravi izlegu i postanu robovi koji rade u tuđem mravinjaku i održavaju ga čistim.

Parenje muha mesaruša (*Sarcophagidae*).

I u Švicarskoj je provedena nacionalna kampanja za raznolikost vrsta. Na Hörnliju, planini nedaleko od Züricha, jedan se pjegavi daždevnjak (*Salamandra salamandra*) uzdigao u fotomodela.

ŠVICARSKA

11.-13. LIPNJA RHEINFELDEN

Postoje dva grada Rheinfelden: po jedan na svakoj obali Rajne, u Švicarskoj i u Njemačkoj, a kružna staza koja presijeca granicu spaja obje općine. Tu su posjetitelji švicarskoga akcijskog dana, među njima i sedam školskih razreda, mogli upoznati ekosustav rijeke Rajne. Bila je to velika svečanost u čast prirode, koju je Rheinfelden u Švicarskoj priredio uz stručni nadzor Naturame, prirodoslovnog muzeja u kantonu Aargau. Odazvalo se 1000 posjetitelja, koji nisu preplavili samo pješačke staze nego i gradsku vijećnicu. Tu su udruge za zaštitu prirode predstavile svoj rad, bili su postavljeni akvariji i terariji, pokazivale su se autohtone ribe i gmazovi – kao i jedna cijela pčelinja zajednica. Osim toga, 60 je znanstvenika tijekom 24 sata nudilo 25 ekskurzija, a procjenjuje se da je pronađeno 1000 vrsta. Među njima – usred grada – otkrivena su biološka blaga: rijetka četverolisna pljevuša (*Polycarpon tetraphyllum*) pronađena je u asfaltu. Primijećeno je i barem 60 vrsta pauka. Ljubitelji šišmiša doživjeli su pravo iznenađenje: izlijetanje kolonije ženki velikih šišmiša (*Myotis myotis*) s mladima iz njihova „prebivališta“. Taj dan u Rheinfeldenu, sedmi put upriličen u Geovu stilu, bio je dio akcije za biološku raznolikost provedene diljem države sa 120 predavanja, ekskurzija i pokusa, koji su privukli 10.000 posjetitelja.

Ovaj grad zna što treba: i u parku u Rheinfeldenu priređeni su obilasci.

Biolog Seppo Knuuttila izbrojio je devet ribljih vrsta – više od očekivanog. Kolegica Essi Keskinen zaronila je – i pronašla vrste školjaka koje u Finskoj dosad nisu zabilježene.

FINSKA

25.-26. SVIBNJA HELSINKI (PARK TÖÖLÖNLAHTI)

„Bogatstvo riba jako je veliko“, kaže Seppo Knuuttila i podiže smuđa mase dva kilograma dok stojeći u čamcu klizi prema obali. Iz trstika televizijska ekipa snima kako drugi znanstvenik u narančastim nepromočivim hlačama skače s pramca u smeđu vodu i izvlači čamac na kopno. Muškarci na obali šire mrežu i rade inventuru: „Smuđ – *Sander lucioperca*, deverika – *Abramis brama*, grgeč – *Perca fluviatilis*“, govore i jednu po jednu ribu oslobađaju iz mreže. To je samo jedan od mnogih prizora iz parka Töölönlahti u Helsinkiju. Ciljevi finske redakcije Gea bili su da u okviru akcijskog dana otkrije urbano bogatstvo vrsta i naglasi njihovu korisnost. Oba su iznimno uspješno ostvarena: 50 je stručnjaka u 24 sata pronašlo 938 vrsta. One su dio ekosustava koji posjetiteljima nudi sve najbolje od prirode: šetnju, trčanje, vožnju čamcem, piknik, čist zrak. Ribiči smiju u jezeru baciti mreže, što su učinili i Geovi znanstvenici. Na vlastito iznenađenje, biolog Knuuttila iz mreže je izvadio i malu ribu posutu crnim točkicama: potočnu pastrvu (*Salmo trutta trutta*). Ona je iznimno zahtjevna kad je u pitanju kvaliteta vode u kojoj živi. Činjenica da živi u jezeru u parku ukazuje na to da je voda sad bogatija kisikom.

EKVADOR

15.-16. SVIBNJA BOMBOÍZA

U Ekvadoru su učenici vodili odrasle: kroz svoj vrt u internatu u selu Bomboíza, smještenom na jugoistoku Ekvadora. Faunu i floru, s kojom i od koje još uvijek žive mnogi pripadnici domorodačkih naroda Shuar i Achuar, ugrožavaju rudarska poduzeća koja iskapaju bakar i zlato. Kao i doseljenici koji krče prašume stvarajući oranice i pašnjake – koje zatim gnoje kemijskim gnojivima. U svom etno-botaničkom školskom vrtu 330 mladih Shuara i Achuara uzgaja 360 korisnih i ljekovitih biljaka iz svojih zavičajnih sela – primjerice vaniliju (*Vanilla odorata*) ili azijski jam (*Dioscorea bulbifera*). Te su biljke vizualna nastavna pomagala za 50 predstavnika raznih ministarstava, znanstvenih institucija i redakcija koji su sudjelovali na akcijskom danu. Sadnice su učenici donijeli iz svojih sela, gdje provode praznike. Tako je škola postala mjesto za razmjenu znanja o starim biljkama; više od 90 zajednica već je sudjelovalo u toj razmjeni. Učenici su posjetiteljima pokazali i rijetke ljepote: ekvadorske autohtone orhideje poput vrsta *Maxillaria bomboizensis* ili *Dodsonia falcata*.

Ponuda raznolikosti vrsta: tijekom akcijskog dana upriličena je i tržnica bilja.

Svjetlosna zamka za noćne leptire i ostale kukce spremna je – sada se samo mora pojaviti u što većem broju.

FRANCUSKA

21.-22. SVIBNJA NACIONALNI PARK MERCANTOUR

Daniel Demontoux, zaposlenik parka Mercantour, gleda u nebo i prošapće držeći otvorene dlanove iza ušiju: „Jeste li čuli ovo čiiup-čiiup? To je zviždak, *Phylloscopus collybita*.“ Znači, načuliti uši i zatvoriti oči. No ni to ne pomaže. Posvuda ptičji pjev. Kako iz svega izdvojiti „čiiup“. Zima se tek sprema napustiti doline Primorskih Alpa, još uvijek se po obroncima gazi kroz nanose snijega. No strvinari koji kruže uokolo jednim zamahom krila mogu dosegnuti plaže na obali Sredozemnog mora. Odande se svake godine više od 60.000 turista pješice uspinje sve do francusko-talijanske granice. Danas je tu 200 posjetitelja kako bi uz 18 stručnjaka istraživali biološku raznolikost parka. Pojedini pužu na sve četiri, među njima Jean-Louis Besson: „Istina, u zadnjih sat vremena napredovali smo samo pedeset metara. Ali pogledajte: već smo popisali 12 vrsta!“

VIJETNAM

3.-6. LIPNJA NACIONALNI PARK PHONG NHA-KE BANG

Prema podacima Svjetske zaklade za zaštitu prirode (WWF), na svijetu postoji 200 žarišta raznolikosti vrsta. Jedno je od njih Nacionalni park Phong Nha-Ke Bang u središnjem Vijetnamu – u kojem među ostalima živi 113 vrsta gmazova i 388 vrsta ptica. Stotinu školaraca imalo je prigodu upoznati jedan presjek tog izobilja. Mrežama su hvatali vodene kukce i posjetili majmune. Znanstvenici su otkrili dosad nepoznatu vrstu: slijepu špiljsku štipavicu dugu deset milimetara. To je dosad jedina azijska špiljska štipavica.

Dani u Vijetnamu odvijali su se i u podzemlju – primjerice u špilji Bi Ki, kroz koju voze čamci.

GRČKA

11. SVIBNJA ATENA (ANTIČKO SREDIŠTE)

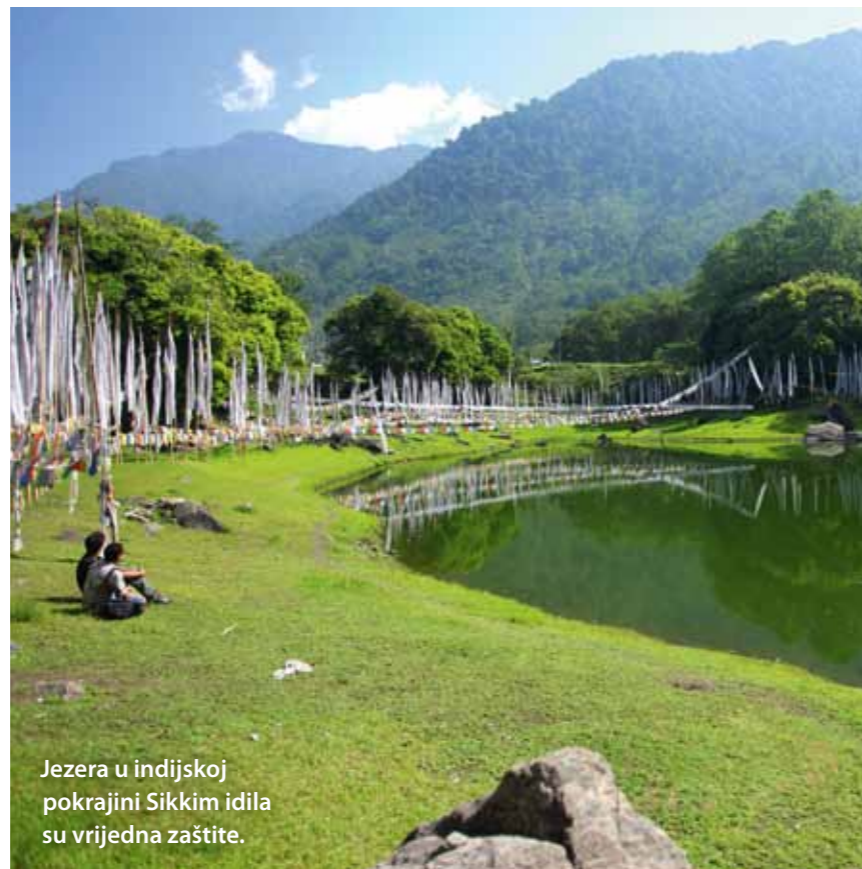
Martin Gaetlich, atenski zoolog, opisivao je prirodu na Akropoli.

Koliko vrsta živi oko Akropole? S tim je pitanjem glavni urednik grčkog Gea Christos Tsanakas uspio probuditi spontano zanimanje, a Ministarstvo zaštite okoliša odlučilo je podržati akcijski dan. Kako glasi odgovor? „Tu živi 500 vrsta“, objašnjavao je Martin Gaetlich, zoolog sa Sveučilišta u Ateni, ekskurzijskoj skupini i medijima. Razlog: ulice i trgovi oko Akropole oblikuju teren „bogat strukturama“ – tu su zidine i travnate površine, mali vrtovi, šumarci, neobrađena zemlja, riječna korita. U jednom šumarku hrasta oštrike (*Quercus coccifera*) skupina je otkrila primjerk pupavca (*Upupa epops*); pretpostavlja se da oko Akropole živi čak šest ili sedam parova te vrste. U Plaki, staroj gradskoj jezgri, češći su piljci i lastavice (*Delichon urbicum*, *Hirundo rustica*). Ili pak vjetruša (*Falco tinnunculus*), koja je letjela iznad stijene na kojoj se uzdiže Akropola. Tu se uz nešto sreće noću još uvijek može čuti mitski simbol grada i božice Atene: sivi ćuk (*Athene noctua*), koji je u doba antike ukrašavao i vrijednu atensku kovanicu od četiri drahme. 🐞

INDIJA

11. I 13. SVIBNJA SIKKIM (NACIONALNI PARK KANGCHENJUNGA, GANGTOK)

Jedan kukmasti zmijar (*Spilornis cheela*) jedri na vlažnome planinskom zraku vrebajući plijen na tlu. Rutinsko kruženje, no agresivni par mnogo manjih crnih dronga (*Dicrurus macrocercus*) dosađuje toj grabljivici. Pema Gyaltzen iz Odbora za zaštitu Kangchenjunge zamijetio je prizor na nebu. On pripada jednoj od skupina pješaka sudionika akcijskog dana u Nacionalnom parku Kangchenjunga na obroncima Himalaje. Osim njega tu su sistematičar Lepcha Sonam i Pradip Krishen, u Delhiju poznat po svom bestselleru o drveću u indijskom glavnom gradu. Posvuda se čuju znanstveni nazivi vrsta bambusa: *Arundinaria hookeria*, *Dendrocalamus hamiltoni*, *D. Hookeri*, *D. Sikkimensis*... „Pogledajte ovo“, kaže Gyaltzen kidajući list s bespomoćnog grma. „*Edgeworthia gardineri* koristi se za ručno rađeni papir na kojem se tiskaju naši sveti budistički spisi.“ Zaustavljanje na jednom vidikovcu, pogled na sveto jezero Khechopalri. Promatrano odavde neobično slično otisku stopala – zbog čega ga štiju kao znak božice Tare. Jezero okružuje gusta šuma; jedan od sudionika zaneseno priča o netaknutoj prirodi. Pogrešno! Krishen pokazuje na pojas crnogoričnog drveća koji presijeca prsten bjelogoričnog drveća (*Castanopsis hystrix*, *Quercus lamellosa*). „Ovi čempresi nisu domaća vrsta, to je *Cryptomeria japonica*!“ reče on uzrujano. „Uvezla ih je šumarija“, netko ga dopuni. Mnogo bi toga u parku moglo biti i bolje, prirodnije. No postoje i naznake poboljšanja: ekoturizam je u zamahu, stanovništvo zarađuje na privatnim noćenjima. Napoljetku je 90 posjetitelja radionice održane dva dana poslije u Gangtoku, glavnom gradu pokrajine Sikkim, uputilo jednoglasan zahtjev: više ovakvih događanja! 🐞

Jezera u indijskoj pokrajini Sikkim idila su vrijedna zaštite.

Inspekcija ulova u Nacionalnom parku Kalkalpen: Erich Weigand promatra vodenog kukca.

AUSTRIJA

29. SVIBNJA ŠEST NACIONALNIH PARKOVA: HOHE TAUERN, GESÄUSE, KALKALPEN, DONAU-AUEN, THAYATAL, NEUSIEDLER SEE-SEEWINKEL

Kad bi se proglašavao svjetski prvak akcijskih dana, onda bi to za 2010. godinu vjerojatno bila Austrija. Jer u svih je šest nacionalnih parkova u državi 29. svibnja istovremeno započela potraga za vrstama – koja se razvila u najveću akciju terenskog istraživanja u Europi. Dvije stotine znanstvenika – među kojima stručnjaci za lišajeve, ornitolozi, stručnjaci za pauke, cvrčke, stjenice i leptire – popisalo je 3000 vrsta. A 2000 sudionika posjetilo je planine, doline, livade, šume, naplavne nizine, rijeke i jezera. Austrijska im je priroda podarila posebne trenutke: surog orla (*Aquila chrysaetos*), koji je veličanstveno kružio nad izletnicima u Nacionalnom parku Hohe Tauern. Tu je pronađena i jako rijetka gljiva, proljetna panjčevica (*Kuehneromyces lignicola*). Nezaboravne su i noćne slike snimljene fotografskim zamkama u šumskom Nacionalnom parku Kalkalpen: na njima je najveća europska grabežljiva mačka, ris (*Lynx lynx*). Na rijeci Thaiy jedna se crna roda (*Ciconia nigra*) vinula uvis, a znanstvenici su pronašli i sve četiri austrijske vrste guževa (Colubridae). U dunavskim naplavnim nizinama ihtiolozi su predstavili projekt kojim će izumrla riba crnka (*Umbra krameri*) ponovo biti naseljena u rijeku. Na jezeru Neusiedler u središtu su pozornosti bile botaničke rijetkosti poput vrste *Lepidium cartilagineum* ili močvarnog kaćuna (*Orchis palustris*). No mnoge je zaljubljenike u prirodu privukao i vrstama bogat ptičji svijet: milijun noćenja godišnje ostvare turisti koji u to područje doputuju zbog Nacionalnog parka Neusiedler See-Seewinkel. Lokalno gospodarstvo, dakle, ima golemu korist od atraktivne raznolikosti vrsta. 🐞

TURSKA

23. SVIBNJA REGIJA ISTANBUL (ŠUMA NA AKUMULACIJSKOM JEZERU ÖMERLI)

„*Cytinus hypocistis*!“ Profesor Adnan Erdağ razmiče grmlje kako bi pokazao biljku mesnatih izbojaka i svjetlucah narančastih ljusaka. To je bušinova ozorina ili takozvani bušinov davitelj, parazit koji se nastanjuje na korijenu bušina (*Cistus salviifolius*, *C. creticus*) te se kroza nj opskrbljuje svim hranjivim tvarima. Profesor se nalazi 55 kilometara od središta Istanbula, u šumskom području Ömerli, koje je ugroženo nekontroliranom izgradnjom. Pritom je to zaštićeno vodno područje; obližnje akumulacijsko jezero zadovoljava oko 40 posto istanbulskih potreba za pitkom vodom. Upravo je tu izgrađena staza za natjecanja Formule 1 – na nekoliko mjesta nalaze se gomile razderane radne odjeće i slupanih plastičnih dijelova. Metropol od dvanaest milijuna stanovnika širi se na račun prirode. Na to je htjela upozoriti redakcija Geova turskog izdanja. Kao i pokazati kako se ljudskim utjecajem mijenja sastav vrsta na nekom području: na oko četiri četvorna kilometra uspjeli su doduše dokazati postojanje 240 vrsta – osim ptica, gmazova, kukaca, pauka, mekušaca, gljiva i cvjetnica, tu je i 20 vrsta mahovine – ali nekim vrstama koje su tu nekoć živjele nije bilo ni traga. 🐞

Ljepota uz rub staze: ivanjska ptičica (*Zygaenidae*) posjetila je kretska bušin (*Cistus creticus*).

PERU

7. SVIBNJA CAJAMARCA, 11. SVIBNJA LAMAS, 14. SVIBNJA PIURA

Rijetke su zemlje u kojima stanovništvo iskorištava tako mnogo vrsta bilja kao u Peruu: 4400 vrsta rabi se bilo u liječenju bilo u prehrani. Zato su u središtu pozornosti akcijskog dana bile upravo korisne biljke: u trima različitim staništima. U gorju je 180 ljudi obilježilo taj dan u mjestu Cajamarca, gdje raste omaleno stablo vrste *Cesalpinia spinosa*, iz čijih se plodova dobivaju prirodna štavila. U zajednici Lamas u Amazoniji okupilo se 170 ljudi; ondje se skupljaju plodovi oraha inka (*Plukenetia volubilis*), iz kojih se dobiva skupocjeno ulje bogato omega-3 masnim kiselinama. A u Piuri na obali 200 se ljudi okupilo u čast stabla algarobo (*Prosopis alba*), koje je izvor drveta i slatkih plodova, od kojih se primjerice može praviti sirup. 🐛

Seljaci iz Lamas predstavili su orah inka – i svoje nošnje.

Akcija u dolini: šumska crvenrepka (*Phoenicurus phoenicurus*) označava se prstenom. Tomáš Protiva iz Gea daje intervju za televiziju. Zaljubljenik ptice promatra teleobjektivom.

ČEŠKA

5. LIPNJA PRAG (DOLINA PROKOP)

Odmah iza posljednjih nebudera na jugozapadnom rubu Praga počinje divljina. Ponovo osvaja predjele koje joj je čovjek oduzimao tijekom protekla dva stoljeća: izgradnjom pet kamenoloma kamena vapnenca i uskotračne pruge. Usred stjenovitog središta doline Prokop nalazi se klanac koji je danas ponovo obrastao zelenilom i većim je dijelom zaštićen kao rezervat prirode. Češki je Geo onamo pozvao obitelji, školske razrede i sve prijatelje prirode. Pet je skupina pješačilo dolinom i otkrivalo tipične vrste trava, kao što su perasto kovilje (*Stipa pennata*) ili izbrazdana vlasulja (*Festuca rupicola*). U dolini Prokop živi 60 od 136 vrsta ptica koje se mogu naći u Pragu; među ostalima mogu se čuti zviždak (*Phylloscopus collybita*) i šumska crvenrepka (*Phoenicurus phoenicurus*). Od riđe voluharice (*Clethrionomys glareolus*) mogli su se vidjeti samo brabonjci. Praznik za oči priredio je lastin rep (*Papilio machaon*), najveći češki leptir. Akcijski je dan poslužio i za pripremu triju malih botaničkih staza u zaštićenom području. One trebaju učvrstiti svijest Pražana o prirodnom blagu doline – u koje se ubraja i strogo zaštićena vrsta luka *Allium strictum*, ostatak iz ledenog doba koji su stari Slaveni upotrebljavali kao začim. 🐛

MAĐARSKA

22. SVIBNJA GORJE SZÉNÁS (NACIONALNI PARK DUNA-IPOLY)

Sjeverno od Budimpešte strme se planine Nacionalnog parka Duna-Ipoly razlijevaju u krajolik blagih brežuljaka, gorje Szénás s neobraslim zaobljenim vrhovima i zelenim obroncima. Tu je smješteno selo Nagykovácsi, čiji su mladi ekolozi sada stručnjaci za lokalnu biološku raznolikost: znanstvenici mađarskoga Prirodoslovnog muzeja pokazali su im na Geovu akcijskom danu bogatstvo vrsta koje obitavaju na obroncima nacionalnog parka. Jednako vrijedi i za obalni pojas jezera Békás, gdje su stručnjaci puštali snimke ptičjega glasanja i razapeli mrežu. Stručnjaci za šišmiše zaputili su se u noć. A stručnjaci za kukce postavljali su svjetlosne zamke. Europska barska kornjača (*Emys orbicularis*) i mali vodenjak (*Lissotriton vulgaris*), zelendur (*Carduelis chloris*) i plavetna sjenica (*Parus caeruleus*), mahovina *Tortella tortuosa* – spektakr vrsta nudio je mnogo toga iz močvare i jezera, polja i šuma, s obronaka i bregova. 🐛

Nastavni sat: biolog Laszlo Peregovits objašnjava učenicima kako funkcioniraju zamke za kukce. 🐛

LETONIJA

22. SVIBNJA RIGA (BIŠUMUIŽA, KENGARAGS, BOLDERAJA)

Učenici su pronašli mrki prpolj (*Arion ater*).

Gotovo 200 vrsta visokog bilja, lišajeva, gljiva, kukaca i ptica izbrojili su odrasli stručnjaci. Ali i djeca su bila u formi: osnovnoškolci iz letonskoga glavnoga grada Rige pronašli su deset vrsta školjaka i puževa u pet minuta. Na zapovijed biologinje Digne Piláte smjesta su se rasporedili po obali rijeke Daugave. A potom su s laboratorijskim posudama u rukama prekapali po mulju na riječnoj obali. Među ostalim, pronašli su školjku raznoliku trokutnjaču (*Dreissena polymorpha*), bioindikator koji ukazuje na koncentraciju živina metila u vodi. Znanstvenici Prirodoslovnog muzeja u Rigi, koji je s Geom organizirao ekskurziju, uputili su ih u još tajni: primjerice da sok širokolisnog trpuca (*Plantago major*) pomaže protiv uboda komaraca, koji su se u parku Bišumuiža iznenada okomili na skupinu. Kao i da mravlji lav (*Myrmeleon formicarius*) u pijesku gradi krater, ukapa se na njegovu vrhu i čeka plijen, koji mu sklizne pred čeljusti. Tko prijede preko ruba, biva zasut zrcima pijeska, što ubrzava lov. 🐛

KAMERUN

12. SVIBNJA CAMEROUN (BAKINGILI)

U šumi Bakingili na planini Cameroun s drveća vise debele lijane. Iznenada vodič skupine zgrabi jednu i presiječe je, a iz nje poteče bistra voda. Članovi botaničkog tima smjesta kušaju: odlična je. Poslije znanstvenici i političari zadivljeno promatraju dvanaestogodišnjaka koji na kraju naporna dana pred 200 gostiju i upaljenim televizijskim kamerama kao iz rukava određuje šest vrsta puževa i iznosi zanimljivosti o njima. 🐛

Stručnjak za puževe Duke Tchoundjeu njuši ljekovitu koru drveta.

ALŽIR

22. SVIBNJA ALŽIR (BOTANIČKI VRT)

Suradnice Ministarstva za zaštitu okoliša posjetile su najveći botanički vrt u Alžiru.

U glavnom gradu Alžiru postoji škola za ekološki odgoj djece. Nalazi se u najvećem botaničkom vrtu u državi, koji se naziva Jardin d'Essai du Hamma i gdje je održan alžirski akcijski dan. Mnoge su majke dovele djecu kako bi se uključila u ornitološku radionicu, kazalište lutaka, likovno natjecanje, diskusije, gledanje filmova i kvizove – pedagozi ekološke škole multimedijski su prikazali biološku raznolikost. Oni su se također prihvatili posla: u poslijepodnevnim je satima skupina izviđača zasadila vrste drveća koje potječu iz tog područja, ali su već gotovo pale u zaborav. Time planiraju privući još više posjetitelja u botanički vrt koji postoji od 1832. godine, a nakon dulje stanke zbog preuređenja ponovo je otvoren 2009.

LITVA

29. SVIBNJA REGIJA VILNIUS (VOJNI POLIGON RUDININKU)

Na tih je 20.000 hektara rusko ratno zrakoplovstvo do kraja 80-ih godina prošlog stoljeća izbacivalo svoje manevarske bombe. Sada je to rekreacijsko područje. Oblikuje se botanička staza koja pokazuje kako priroda ponovo osvaja zemljište. Na akcijskom su danu znanstvenici, studenti i aktivisti za zaštitu prirode raspravljali kako ona treba izgledati.

ESTONIJA

14.-15. SVIBNJA TARTU (ARBORETUM TÄHTVERE)

„Majčica rijeka“, tako ljudi u Tartuu nazivaju gradsku rijeku Emajõgi, koja protječe i kroz Arboretum Tähtvere. Tu je mladost došla skupljati nova znanja: učenici iz barem 33 škole posli su u potragu za vrstama, a pratilo ih je jednako toliko stručnjaka. Naučili su mnogo: primjerice da je lisica i strvinar te da je njezin nestanak prouzročio porast broja uzročnika bolesti. Za ljude to znači povećanu opasnost od infekcija.

TUNIS

22.-23. SVIBNJA OSAM NACIONALNIH PARKOVA

Osam nacionalnih parkova, u svakom učenici iz regije i biologu u potrazi za vrstama te veliki zajednički završni dio – to je bio koncept akcijskog dana u Tunisu. O učeničkim ekskurzijama kroz zaštićena područja zemlje nastao je film, koji je prikazan na završnoj prezentaciji u središtu Nacionalnog parka Zaghuan, oko 50 kilometara južno od Tunisa. Pokazao je koliko su mali prirodnjaci uživali u svemu – kao i raznolikost tuniske flore i faune.

HONDURAS

21. SVIBNJA CATCAMAS, GUALACO

Catcamas i Gualaco sela su u honduraškom departmanu Olancho – i dobri primjeri zajednica koje u srednoameričkoj tropskoj šumi pokušavaju privredivati na ekološki prihvatljiv način. O najboljim strategijama za, primjerice, ekološki prihvatljivo šumarstvo raspravljali su ekološki aktivisti i znanstvenici. Stručnjaci su posjetili gospodarstvo Fincas Las Orquideas, gdje farmer Isidro Zuniga uzgaja ekološke orhideje. Išli su u lov na vrste. Među najvrednijim su opažanjima ptice: plavokruni momot (*Momotus momota*) i vrsta *Henicorhina leucosticta*.

Lijana vrste *Entada gigas*, poznata i kao morsko srce, tipična je za hondurašku prašumu.

JUŽNOAFRIČKA REPUBLIKA

20.-25. SVIBNJA KWAZULU-NATAL (DOLINA UMGENI)

A što je pronađeno na rijeci? Ličinke vretenaca (*Odonata*), vodencvjetova (*Ephemeroptera*) i obalčara (*Plecoptera*).

Prvo je Udruga za zaštitu prirode WESSA održala predavanje za 31 učitelja o tome kako mladim ljudima približiti biološku raznolikost. Zatim su učenici krenuli u akciju. Samo oni iz Osnovne škole Hawkstone za nekoliko su sati otkrili 147 vrsta kukaca, ptica i biljaka. Na središnjem dijelu akcijskog dana sudjelovalo je 500 seljana. Jedan je instruktor objasnio koncept biološke raznolikosti na jeziku Zulua: „Impilo enhlobo nhlobo“ – različite vrste života. Tako prevedeno ljudima je odmah sve bilo mnogo jasnije.

INDONEZIJA

8. SVIBNJA MENUA SADAP (NACIONALNI PARK BETUNG KERIHUN)

Menua Sadap selo je naroda Dayak-Iban. Nalazi se pokraj Putussibaua u Nacionalnom parku Betung Kerihun i pripada okrugu Kapuas Hulu u Zapadnom Kalimantanu – jednoj od četiriju indonezijskih pokrajina na Borneu. Tu nisu raznoliki samo nazivi mjesta, nego i biljne i životinjske vrste – koje iznimno ugrožava krčenje šuma. Na akcijskom danu u Menua Sadapu 40 učenika pronašlo je mnogo toga: stonoge duljine dlana, velike pauke, školjke, ribe, goleme paprati i gomilu gomolja, lišća i bobica. Pripadnici naroda Dayak-Iban predstavili su koristi koje imaju od pronađenog: od riječnih školjaka prave vapno, od lijana pletu košare, iz korijenja dobivaju boju za tkaninu – ili njome taže glad. Riba vrste *Tor tambra* na bambusu, cvjetovi banane i rotang-palma (*Calamus tenuis*) čine jedno od njihovih omiljenih jela.

BRAZIL

22. SVIBNJA CERRADO (PADRE BERNARDO), 15 ZOOLOŠKIH I BOTANIČKIH VRTOVA

Brazilci nisu krenuli u istraživanje primjerice amazonske prašume, nego su se zaputili na Cerrado, pustu visoravan u središtu države. Tim područjem prolazi najveća agrarna fronta na svijetu: na spaljenoj i preoranoj savani, uz prekomjernu uporabu gnojiva i golem utrošak dizelskog goriva, industrijski se uzgajaju soja, šećerna trska, proso, kukuruz i riža. „Uništava se stanište bogato vrstama“, kaže Jussara Goyano, glavna urednica Geova izdanja u Sao Paulu. „No to je nešto o čemu se ne govori.“ Pokušala je nešto promijeniti ugađajući osjetilima: kod Padre Bernarda, oko 80 kilometara sjeverno od Brasilije, žene iz jednog naselja poslužile su službenicima Uprave za agrarnu reformu pun stol poslastica od lokalnog bilja: *pequi* (*Caryocar brasiliense*), *macaúba* (*Acrocomia aculeata*), *babaçu* (*Attalea*

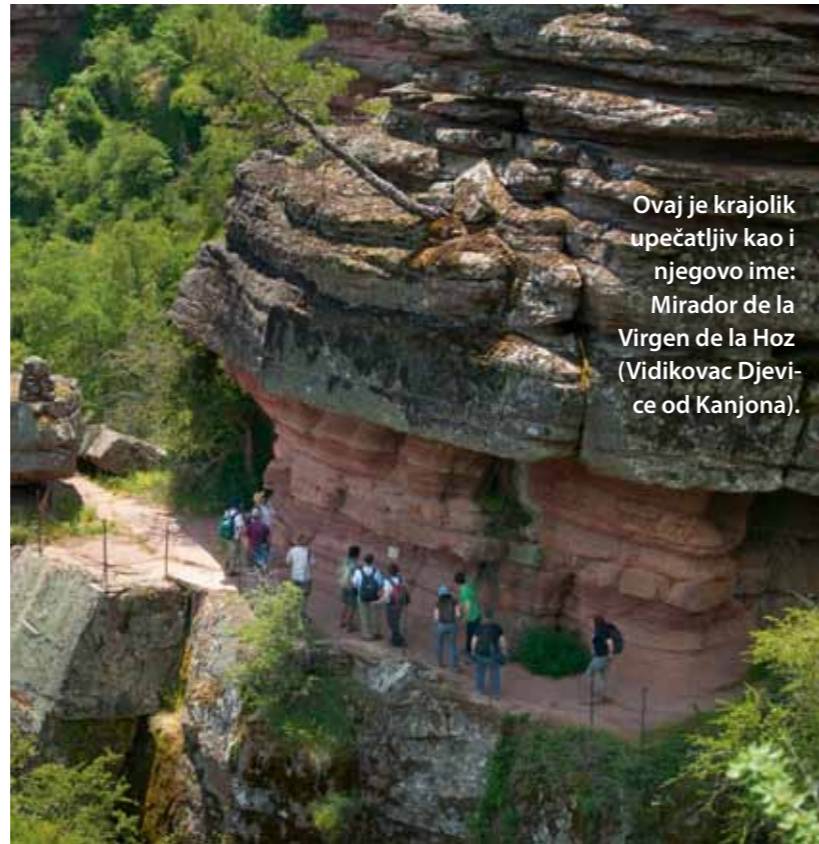
Brazilci biljku *Paepalantus* (gore) nazivaju „mali tuš“. Njezini cvjetovi izgledaju kao mlazovi vode. Užitek za oči u regiji Cerrado pruža meksički suncokret (*Tithonia diversifolia*).

speciosa). Ne baš tako ukusne, ali jednako dojmive bile su neke pronađene vrste: primjerice *bate-caixa* (*Palicourea* sp.), vrsta zimzelenog grma s crveno-žutim i narančastim cvjetovima. Ili pak „drvo tratinčica“ (*Montanoa bipinnatifida*), čiji veliki bijeli cvjetovi mirišu na domaće kekse. Velike akcije održane su i drugdje širom zemlje: 15 zooloških i botaničkih vrtova pozvalo je učenike na igre i natjecanja na temu raznolikosti brazilskih vrsta. U Manausu, gradu u Amazoniji, stručnjaci su kroz botanički vrt proveli 300 učenika, od kojih mnogi žive u favelama, sirotinjskim gradskim četvrtima. Bilo je to jedinstveno iskustvo za malene, među kojima mnogi nikada ne izađu iz svojih četvrti.

ŠPANJOLSKA

22. SVIBNJA PARK PRIRODE ALTO TAJO

Zemlja ptica grabljivica – tako bi se mogao nazvati Park prirode Alto Tajo, koji se nalazi oko 200 kilometara sjeveroistočno od Madrida. Tu živi 18 parova surih orlova (*Aquila chrysaetos*), rijetki prugasti orao (*Hieraaetus fasciatus*) i patuljasti orao (*Hieraaetus pennatus*). Tu su i crkavica (*Neophron percnopterus*) i bjeloglavi sup (*Gyps fulvus*) – koji je kružio iznad ornitološke skupine koja je na dan biološke raznolikosti istraživala park prirode. Znanstveni suradnici parka prirode pronašli su ukupno 203 vrste, a među njima dvanaest orhideja. Gotovo četvrtina ukupne flore Iberskog poluotoka obitava u parku Alto Tajo. Upravo je zato to zaštićeno područje omiljeno izletničko odredište ljubitelja prirode iz glavnoga grada. Uprava parka želi proširiti ekoturističku ponudu – što bi moglo ići u prilog stanovnicima oko 40 općina u regiji. Nova prenoćišta ili restorani bit će izvori prihoda za stanovništvo. A vođene ekскурzije u prirodu također donose zaradu.

Ovaj je krajolik upečatljiv kao i njegovo ime: Mirador de la Virgen de la Hoz (Vidikovac Djevice od Kanjona).

Pozdravi od vrsta iz šume Sv. Martina: crnokapa grmuša (*Sylvia atricapilla*), šumski miš (*Apodemus sylvaticus*) – i jara grahorica (*Vicia villosa*) s gostom.

SLOVAČKA

3. LIPNJA REGIJA BRATISLAVA (ŠUMA SV. MARTINA)

Peter Fedor s Katedre za ekologiju Sveučilišta Comenius na samom je početku okupljenih 60 učenika upoznao s tim da šuma ima mnogo katova, da je trodimenzionalan sustav. Tko želi proniknuti u njezine tajne, mora se koristiti najsuvremenijim metodama – i nalazi se pred uzbudljivim zadatkom. Fotoelektori na deblima omogućuju i traganje unutar kore drveća. U njezinim brazdama sićušni organizmi nalaze skrovište i hranu. Tako se neke vrste resičara (*Thysanoptera*) hrane mikroskopskim gljivama. Ali ni u podrumu – u tlu – nije ništa manje uzbudljivo. Martina Doričová uzimala je uzorke i postavljala zamke u tlu. Uz pomoć binokularne lupe entomologinja je dokazala prisutnost striga (*Chilopoda*), dvojenoga (*Diplopoda*), skokuna (*Collembola*), dvorepaca (*Diplura*), kao i grinja (*Acarina*). To je povećalo broj vrsta na 200 – i začudilo učenike.

RUSIJA

21. SVIBNJA REZERVAT PRIRODE KEDROVAJA PAD

„Zmija, zmija!“ Taj povik prepao je studente koji su upravo na sve četiri puzali kroz travu u potrazi za kukcima. No isto tako nenadano dolazi znak za prestanak opasnosti: „Samo mirno, djeco, ova je samo malo otrovna!“ Nadežda Kristoforova, profesorica biologije na Sveučilištu Vladivostok, samo je nakratko skrenula pogled s cvijeta žabnjaka (*Ranunculus*) koji je držala u ruci – i smjesta prepoznala o kojem se gmazu radi. Tu zmiju nazivaju *mamushi* (*Anastrodon blomhoffi*). Tog je dana Kristoforova utvrdila vrstu za još tri zmije u Rezervatu prirode Kedrovaja Pad. Upravo su ondje – na dalekom istoku Rusije, u području udaljenom od Moskve devet sati leta i dva sata vožnje – rusko izdanje Gea i WWF organizirali ekскурziju u povodu akcijskog dana. Kedrovaja Pad zapravo je šumski pojas između Japanskog mora i granice s Kinom dug 60 kilometara, u kojem živi prvorazredna biološka dragocjenost: posljednjih 37 amurskih leoparda (*Panthera pardus orientalis*) na svijetu. Njih studenti i lokalni novinari doduše nisu imali priliku vidjeti uživo. No već su i slike leoparda snimljene fotoaparatom

U lovu na vrste u zemlji tigrova: studentice sa Sveučilišta Vladivostok analiziraju šumsko tlo podijeljeno u koordinatnu mrežu.

što automatski okidaju na pokret, koje je postavio WWF, bile dovoljne da izazovu oduševljenje. Mačka kojoj prijete izumiranje očarava ljude, pogotovo na akcijski dan biološke raznolikosti. Učenici iz obližnjeg sela kao uvod u potragu za vrstama izveli su kazališnu predstavu o plašljivim lovcima. A jedna je slastičarnica posebno za akcijski dan osmislila tortu i nazvala je Zemlja leoparda.

U selima šume Lama biološka je raznolikost nadohvat ruke.

BENIN

4. LIPNJA DAHOMEY GAP (ŠUMA LAMA)

Ne krče se šume bogate vrstama samo u Južnoj Americi i istočnoj Aziji nego i u Africi, primjerice u Beninu. Tu je pozornost usmjerena na biološku raznolikost šume Lama, područja koje je postalo utočište mnoštva vrsta usred oranica. U tom zaštićenom području uspijevaju preživjeti mnoge u Beninu jako ugrožene vrste, poput golemog ljuskavca (*Manis gigantea*) ili vrste majmuna *Cercopithecus erythrogaster*. Ali i drveće poput stabla *Pentadesma butyracea*, koje je ekскурzijska skupina zasadila u šumi. Žučkasti maslac koji se pravi od njegovih oraha prava je poslastica u domorodačkoj kuhinji. Jednako su važne i ljekovite biljke. Pomoću njih se tradicionalni iscjelitelji skrbe za zdravlje mnogih ljudi. No također su i osnova za spravljanje suvremenih lijekova.

OSTALE DRŽAVE: DANSKA, POLJSKA, RUMUNJSKA, KANADA, LUKSEMBURG, LIHTENŠTAJN, NIZOZEMSKA, PORTUGAL, SAUDIJSKA ARABIJA, SINGAPUR; **PARTNERI:** GTZ, BFN, CBD-SEC., UNEP; **KOORDINACIJA:** GEOMEDIA GBR; **PARTNERI U HRVATSKOJ:** MINISTARSTVO KULTURE, DZZP, UNDP, JAVNA USTANOVA „MAKSIMIR“

FILIPINI

4.-22. SVIBNJA POKRAJINA NEGROS OCCIDENTAL (PARK PRIRODE SJEVERNI NEGROS, SAGAY CITY, CAUAYAN)

Instruktor ronjenja pred golemom školjkačom (*Tridacna gigas*) pokraj otoka Danjugan. Iscrpno izvješće o mnogim drugim akcijama održanima na Filipinima i u ostalim zemljama sudionicama možete pronaći na www.biodiversity-day.info